

BIULETYN KOWIEŃSKI**W I L B I**

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr.

Wilno, dnia 29 września 1932 r.

732.

T r e ś ć n u m e r u :**I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.****K r o n i k a.**

	Dział.	Str.
1. Voldemaras o korytarzu polskim.	I.	1.
2. Prace komisji litewsko-niemieckiej nad regulacją Niemna.	"	"
3. Konferencja państw bałtyckich w sprawie dróg lądowych.	"	"
4. Przygotowania do bałtyckiej konferencji ekonomicznej.	"	"
5. Dementi w sprawie wyjazdu posła niemieckiego z Kowna.	"	"

**III. ZAGADNIENIA POLITYKI WŁAŚCIWEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.**

6. Bolączki oświatowe Litwy.	III.	"
------------------------------	------	---

K r o n i k a.

7. Prof. Herbaczewski na emeryturze.	"	"
8. Niemiecka książka o Witoldzie i Jagiellach.	"	"
9. Areszt komunistów.	"	"
10. Zmiany personalne w Radzie Państwa.	"	"
11. Ogólnokrajowa konferencja gospodarcza.	"	"
12. Sprawa Voldemarasa przed sądem.	"	"
13. Nowe szkoły	"	"
14. Ukłaskawienie socjaldemokraty-zamachowca.	"	"
15. Przemówienie prez. Smetony podczas uroczystości ku czci Kiejstuta.	"	"

-----oo§oo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

V o l d e m a r a s o k o r y t a r z u p o l s k i m. "Liet. Žinios" /220/; /Przedruk z "Tautos Balsas" Nr.9/: Kryzys światowy nie wykazuje żadnych oznak rychłego końca. Są poważne głosy, że kryzys właśnie doprowadził ludzkość do czasów "normalnych". Niezależnie od zakończenia kryzysu jasną jest rzeczą, że przyniesie on wiele zmian ekonomicznych i politycznych. M.in. znana jest teza niemiecka, że narzucone Niemcom przez traktat wersalski granice wschodnie ujemnie wpływają na gospodarcze życie niemieckie in. szowy Niemcy domagają się zmieszenia korytarza polskiego. Niemcy niejednokrotnie w tej sprawie mówili urzędowo z przedstawicielami innych państw. Od losu korytarza polskiego zależy może los całej Litwy. Odbierając bowiem od Polaków korytarz, państwa zachodnie musiałyby Polskę zrekomesować. Według organu Herriota "La Republique" najłatwiej to dałoby się zrobić kosztem Rosji. Nie dałoby się wtedy uniknąć wojny.

P r a c e k o m i s s j i l i t e w s k o - n i e m i e c k i e j n a d r e g u l a c j ą N i e m n a. "Dzień Kowieński" /218/: 20 i 21 b.m. komisja litewsko-niemiecka obejrzała dolny bieg Niemna i rozstrzygnęła szereg zagadnień związanych z wznoszeniem tam ochronnych.

K o n f e r e n c j a p a ń s t w b a ł t y c k i c h w s p r a w i e d r ó g l ą d o w y c h. "Dzień Kowieński" /219/: 26 b.m. w Rydze rozpoczęły się obrady konferencji w sprawie dróg lądowych krajów bałtyckich. Litwę na konferencji reprezentuje referent szosowy inż. Tuskenis.

P r z y g o t o w a n i a d o b a ł t y c k i e j k o n f e r e n c j i e k o n o m i c z n e j. "Dzień Kowieński" /219/: Dep. Ekonomiczny M-stwa Spraw Zagr. czyli obecnie przygotowania do zwołania konferencji ekonomicznej. Możliwym jest, że konferencja odbędzie się w Kownie. Wezmą w niej udział przedstawiciele organizacyj ekonomicznych Litwy, Łotwy i Estonji. Będą rozważane kwestje importu i eksportu, ograniczenia wywozu waluty z Łotwy, kwestje taryfy i t.d. Konferencja rozpocznie się w początku grudnia.

D e m e n t i w s p r a w i e w y j a z d u p o s ł a n i e m i e c k i e g o z K o w n a. "Siedogdnia" /267/: Wiadomość o przeniesieniu posła niemieckiego w Kownie Moratha do Warszawy nie odpowiada rzeczywistości. Poseł Morath pozostaje na swoim stanowisku w Kownie.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

B o l ą c z k i o ś w i a t o w e L i t w y. "Lietuvos Žinios" Nr.220 z dn.27.IX.1932 r.Art.p.t. "Rozpoczęcie roku szkolnego" Streszczenie:

Jesienią r.b. okazało się, że szkoły litewskie są przepelnione i nie mogą pomieścić wszystkich dzieci. W związku z tem rodzice mają wiele kłopotów, gdyż na Litwie obowiązuje przymus szkolny, a tymczasem brak jest miejsc w szkołach dla dzieci. Przepelnienie panuje zarówno w szkołach powszechnych jak też i w gimnazjach. W wielu klasach przebywa po 50-ciu uczniów. Przepelnienie panuje zwłaszcza w gimnazjach państwowych.

Wszystko to świadczy, że sprawy oświatowe nie są przystosowane do realnych potrzeb życiowych.

K r o n i k a.

P r o f. H e r b a c z e w s k i n a e m e r y t u r z ą. "Dzień Kowieński" /218/: Rada Wydziału Humanistycznego uniwersytetu kowieńskiego uchwaliła zwrócić się do M-stwa Oświaty z prośbą o wyznaczenie prof. Herbaczewskiego emerytury.

N i e m i e c k a k s i a ż k a o W i t o l d z i e i J a g i e l l e. "Dzień Kowieński" /218/: Królewiecka spółka wydawnicza Gräfe i Unzel zamierza w krótkim czasie wydać książkę p.t. "Witolt und Jagiello".

A r e s z t k o m u n i s t ó w. "Dzień Kowieński" /218/: W tych dniach aresztowano niejakiego Lezera Girsę /pseud. Strulis/, znane go działacza komunistycznego i wyrotozwa, Br.Lolisa, u którego znaleziono 8.300 odezw partji, Ang.Hipnera, oraz studenta Mozelisa.

Z m i a n y p e r s o n a l n e w R a d z i e P a ń s t w a. "Echo" /264/: Członek Rady państwa Kalnejtis w tych dniach ustąpił. Na jego miejsce wchodzi do Rady państwa były burmistrz kowieński Jan Vilejszus.

O g ó l n o k r a j o w a k o n f e r e n c j a g o s p o d a r c z a. "Siegodnia" /270/: W listopadzie r.b. odbyć się ma ogólnokrajowa konferencja gospodacza w związku z zaistnieniem całego szeregu pilnych spraw.

S p r a w a V o l d e m a r a s a p r z e d s a d e m. "Siegodnia" /269/: 27 b.m. Trybunał Najwyższy przystąpił do rozpatrywania sprawy Voldemarasa, oskarżonego o przywłaszczenie 55 tys. koron duńskich. Na rozprawę nie stawili się świadkowie: prezydent Smetona, poseł litewski w Szwecji Savickis, poseł litewski w Paryżu Klimas, w Czechosłowacji Aukstolis, w St.Zjed. Valutis. Stawili się natomiast premier Tubelis, b.premier Galvanauskas, prezes Rady Stanu Szylingas i inni. Przy otwarciu posiedzenia Trybunału Voldemaras wręczył przewodniczącemu obszerny memoriał, zawierający pretensje Voldemarasa do skarbu państwa w wys. przeszło 90 tys. litów. Sprawa rozpatrywana jest przy drzwiach zamkniętych. Voldemaras nie przyznaje się do winy twierdząc, że rząd winien mu jest znacznie więcej niż 55 tys. koron duńskich.

N o w e s z k o ł y. "Echo" /269/: Samorząd kowieński uruchomił w r.b. 7 kompletów szkolnych. Obecnie w Kowieńie istnieją 163 komplety szkolne. W przyszłym roku zamierza samorząd stworzyć jeszcze 14 kompletów i założyć dwie nowe wzorowe szkoły.

U ł a s k a w i e n i e s o c j a l d e m o k r a t y - z a m a c h o w c a. "Dzień Kowieński" /219/: Na prośbę Sądu Wojennego ułaskawił Prezydent Państwa socjaldemokratę Kazlauskasa, który w początku r.b. został skazany na więzienie dożywotnie za udział w organizacji zamachu w Olicie. W tych dniach ułaskawiony Kazlauskas zostanie zwolniony z więzienia.

P r z e m ó w i e n i e p r e z. S m e t o n y p o d c z a s u r o c z y s t o ś c i k u c z c i K i e j s t u t a. "Liet. Aidas" /217/: Prezydent Smetona wygłosił 25 b.m. podczas uroczystości ku czci Kiejstuta przemówienie następujące: Litwa obchodzi 550-lecie śmierci Kiejstuta. Kiejstut był symbolem jedności narodowej. His torja pozostawiła niespotykane gdzie indziej przykład braterski współżycia pomiędzy Kiejstutem a Olgierdem. Jednak piekło, które niecierpi nieba zmyśliło zemstę. Po śmierci Olgierda objął tron wielkoksiażęcy syn jego Jagiełło. Jedność narodu zanikła. Miejsce jej zajął podstęp. Ludzie Jagiełły zamordowali Kiejstuta w Krewie. Niezgoda gedyminowiczów stała się tragedją narodu litewskiego.

Litwini się smucą, że nie posiadają ukochanych przez Kiejstuta proch, ani też założonego przez jego ojca Wilna. Jednak Litwini nie upadają na duchu. Uważają za swój obowiązek odzyskanie tych świętych dla narodu litewskiego miejsc. Litwini się spodziewać winni że 600-letnią rocznicę Kiejstuta obchodzić będą w jego ojcowiznie Trokach. Obecnie zaś Litwini pracować będą dalej dla dobra Litwy i wznosić w swych sercach pomnik Kiejstuta.

